
Boemerangkinderen

ELMA WOBMA EN ARIE DE GRAAF

Weer terug naar het ouderlijk huis

Het verlaten van het ouderlijk huis vormt een belangrijke stap in de levensloop. Met deze stap begint de fase van zelfstandigheid. Soms keert een kind, nadat het een periode op zichzelf heeft gewoond, terug naar het ouderlijk huis. Zo'n terugkerend kind wordt een boemerangkind genoemd als het, om wat voor reden ook, vier maanden of langer opnieuw bij de ouders gaat wonen. De laatste jaren neemt het aantal boemerangkinderen toe. In dit artikel wordt naar een verklaring gezocht.

Foto: Stockchng/mikekorn

geren uit huis om met hun partner te gaan samenwonen of om te trouwen. Nu is dit nog maar een derde. Deze gegevens, en die over terugkeer naar het ouderlijk huis, komen uit het Onderzoek Gezinsvorming 2008 van het CBS.

Aantal boemerangkinderen neemt toe

Hoewel terugkeer naar het ouderlijk huis geen nieuw fenomeen is, is het aandeel boemerangkinderen onder degenen die in de jaren negentig het ouderlijk huis verlieten wel hoger dan onder de nestverlaters in de jaren zeventig (zie figuur 1). Van de kinderen die in de jaren negentig het ouderlijk huis verlieten ging circa 15 procent weer thuis wonen, van de generatie nestverlaters van de jaren zeventig was dat zeven procent van de jongens en tien procent van de meisjes. Het aandeel boemerangkinderen is begin deze eeuw weer hoger, in het bijzonder bij meisjes. Na vijf jaar is bijna 20 procent van de meisjes weer terug in het ouderlijk nest. Over het algemeen is de helft van de boemerangkinderen binnen twee jaar al weer terug maar ook na tien jaar keren nog kinderen terug.

De gemiddelde leeftijd waarop jongeren het huis verlaten is de laatste decennia weinig veranderd. Wat wel veranderde, is het motief om uit huis te gaan. Vroeger verlieten jongeren het huis om te gaan trouwen of samenwonen; de laatste jaren vertrekken ze vooral omdat ze behoefte hebben aan zelfstandigheid. In de jaren zeventig van de vorige eeuw vertrok nog ruim de helft van de jon-

Waarom terug naar het ouderlijk huis?

Jongeren die het ouderlijk huis verlieten om te gaan samenwonen of te trouwen hebben een kleinere kans om boemerangkind te worden dan de kinderen die alleen zijn gaan wonen. Davanzo en Goldscheider (1990) stellen dat de daling van het aantal nestverlaters dat direct gaat trouwen de belangrijkste verklaring is voor de stijging van het

aantal boemerangkinderen. Beaupré et al. (2006) vermoeden dat ook het toenemen van het ongehuwd samenwonen, met hogere scheidingskansen dan bij huwelijken, de terugkeerkans heeft versterkt. Davanzo en Goldscheider (1990) zien ook andere levenslooptransities die de kans op een terugkeer naar de ouderlijke woning vergroten, zoals het gaan studeren en het gaan werken. Het voortijdig stoppen met een opleiding of werkloosheid kunnen immers redenen zijn om terug te keren naar het ouderlijk huis. De beide onderzoekers geven als mogelijke verklaring voor de groei van het aantal boemerangkinderen dat jongeren tegenwoordig vaker financiële problemen hebben of een levensstandaard willen die ze niet alleen kunnen bereiken. Ook denken onderzoekers dat er steeds minder een stigma rust op het wonen bij je ouders. Lang thuiswonen is minder problematisch doordat de contacten tussen ouders en kinderen in een gezin anders zijn dan vroeger. De regels en grenzen die ouders stelden en de ruimte die kinderen kregen om deze regels en grenzen bij te stellen zijn veranderd. Omdat ouders in moderne 'onderhandelingsgezinnen' soepele regels hanteren, zou de kans op conflicten kleiner zijn dan in de 'bevelshuishoudingen' van vroeger. Deze ontwikkeling kan een terugkeer van kinderen naar het ouderlijk huis vergemakkelijken.

Vaak terug na opleiding of verbreken relatie

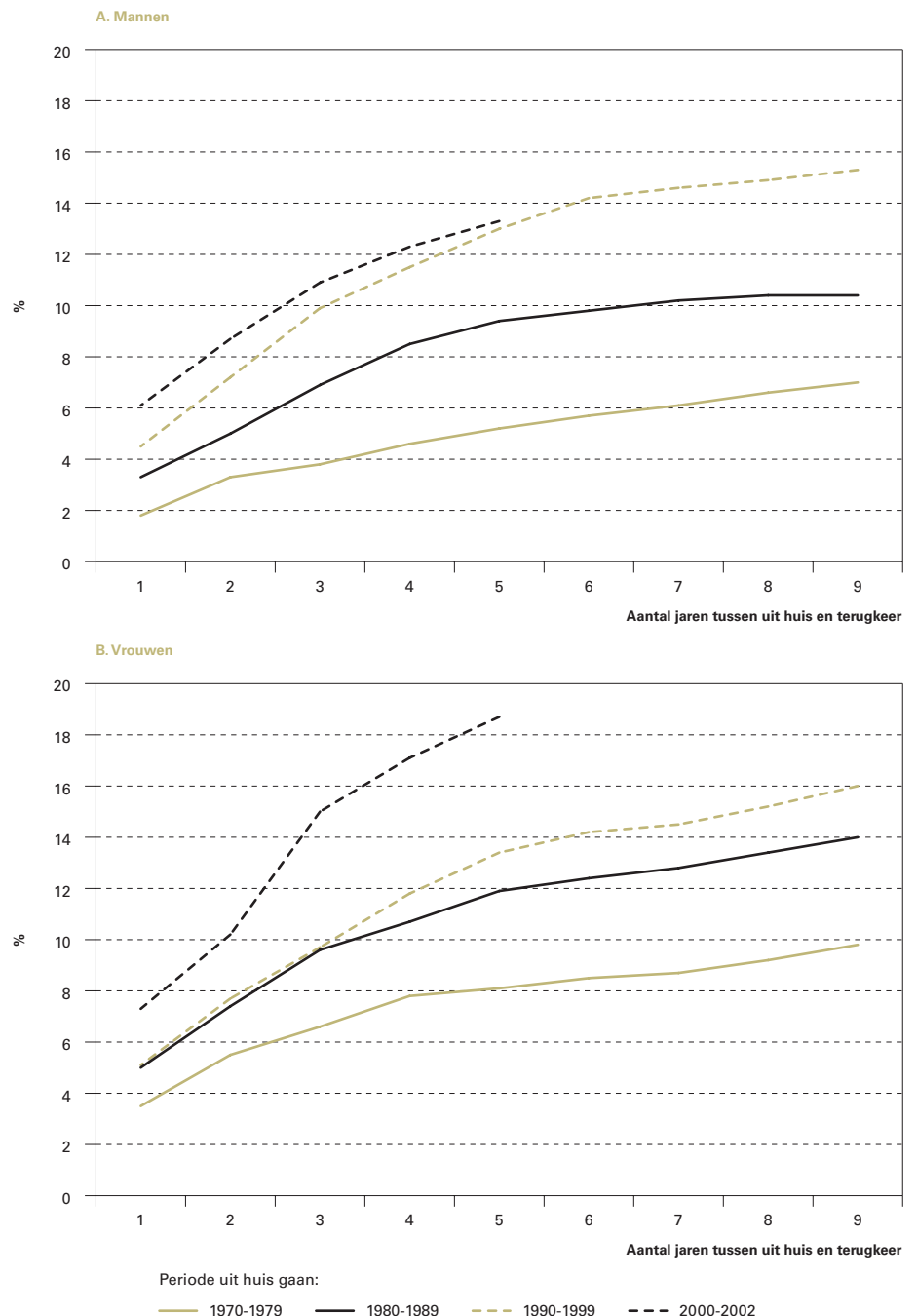
Het stuklopen van de relatie is voor 30 procent van de vrouwen en voor 20 procent van de mannen de reden om weer bij de ouders te gaan wonen (figuur 2). Afronding of voortijdige beëindiging van de opleiding is in een op de vijf gevallen de aanleiding om het ouderlijke nest weer op te zoeken. Ook als ze tijdelijk geen huisvesting hebben of wachten op een andere woning komen kinderen weer een tijdje bij hun ouders wonen, al dan niet met hun partner. Tien procent is na terugkeer uit het buitenland weer terug bij de ouders. Slechts vijf procent geeft financiële redenen als motief aan om weer thuis te gaan wonen.

Boemerangkinderen hadden begin deze eeuw andere redenen om terug te keren dan in de jaren zeventig (figuur 3, pag. 8). Het veranderen van werkkring of het tijdelijk zonder werk zitten is steeds minder een reden, het stuklopen van de relatie steeds meer. Bij andere redenen is er geen duidelijke trend aan te geven.

Jong uit huis gaan vergroot kans op terugkeer

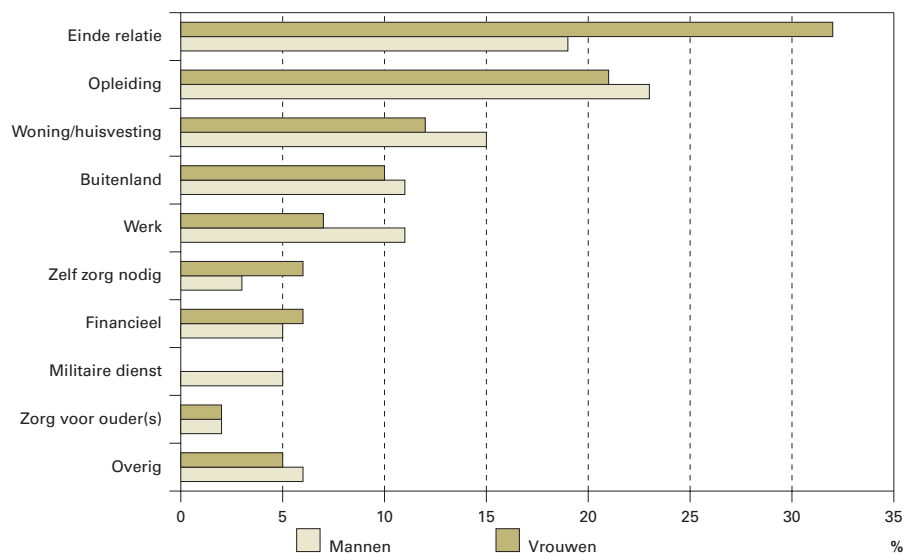
Uit onderzoek naar de terugkeeransen van nestverlaters met verschillende achtergrondkenmerken blijkt dat kinderen die voor hun 20ste uit huis gingen de grootste kans hebben om boemerangkind te worden. Mannen die uit huis gaan om te gaan samenwonen of te trouwen keren het minst terug, mannen die dat doen om een opleiding te gaan volgen het meest. Vrouwen die voor opleiding uit huis gaan hebben een grotere terugkeerkans; vrouwen die uit huis gingen omdat de ouders het verstandig vonden komen minder snel terug. Er is geen duidelijk verband met opleidingsniveau, dat sterk samenhangt met de reden waarom en de leeftijd waarop iemand uit huis gaat. Ook is in dit onderzoek geen effect

Figuur 1. Aandeel dat terugkeert bij ouders/verzorgers

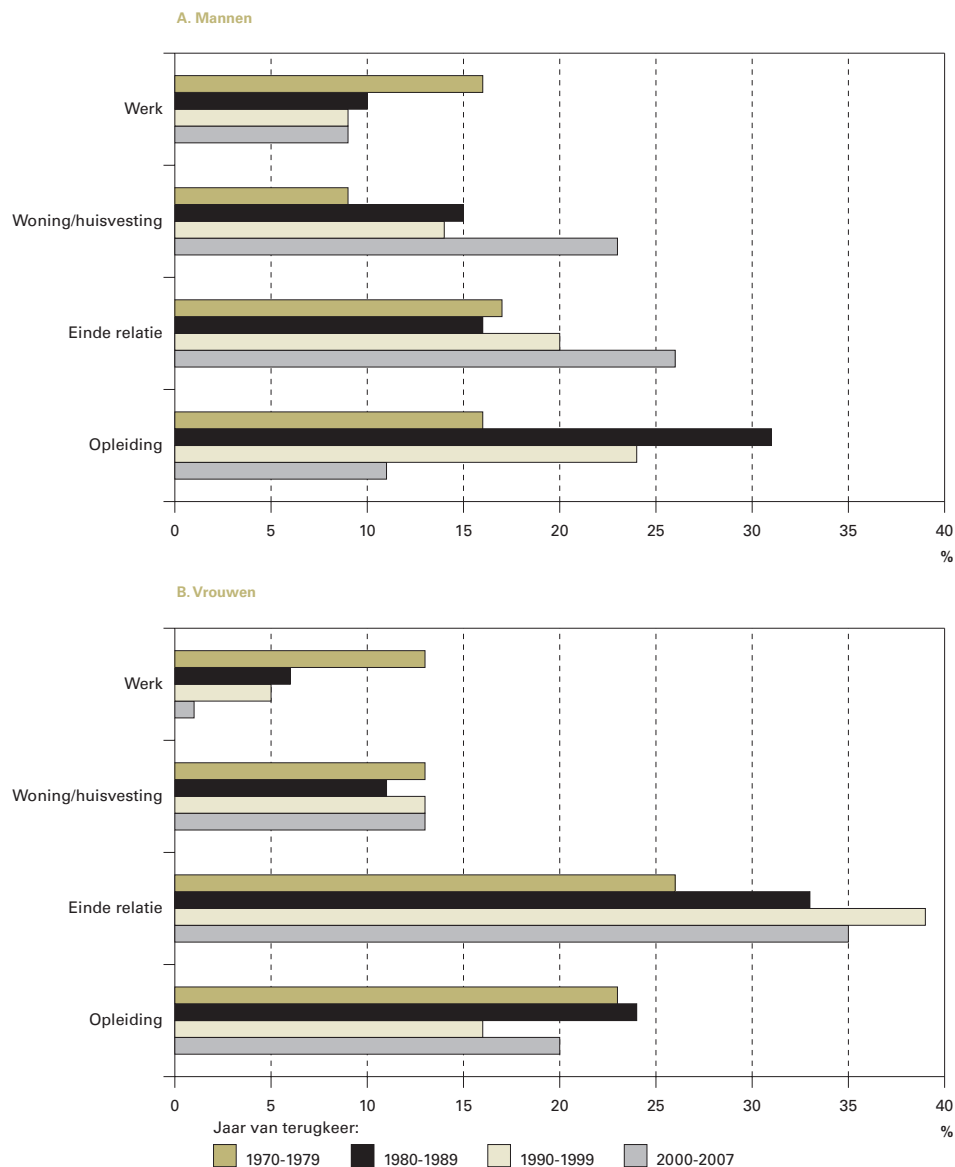
Bron: CBS, Onderzoek Gezinsvorming 2008.

Figuur 2. Belangrijkste reden om weer bij ouders/verzorgers te gaan wonen

Bron: CBS, Onderzoek Gezinsvorming 2008.

Figuur 3. Enkele belangrijke redenen om terug te keren naar ouderlijk huis naar jaar van terugkeer

Bron: CBS, Onderzoek Gezinsvorming 2008.

aangetoond van bijvoorbeeld de sociaaleconomische status, het aantal kinderen in het gezin of het belang van religie. Alleen vrouwen die zijn opgegroeid in een gezin waar geen goede sfeer hing, keren in mindere mate terug. Het opgroeien in stad of dorp heeft geen aantoonbaar effect.

De verklaring voor de groei van het aandeel boemerangkinderen is niet de leeftijd bij het uit huis gaan. Die is immers nauwelijks veranderd. Belangrijker is dat de laatste decennia steeds minder nestverlaters direct gaan samenwonen of trouwen en meer nestverlaters alleen gaan wonen. De kans om boemerangkind te worden blijkt het kleinst voor de kinderen die uit huis gingen om te gaan samenwonen of trouwen. Hoewel 'financiële redenen' in de literatuur een belangrijk terugkeermotief is, keerde slechts vijf procent om die reden terug. Indirect kunnen financiële motieven wel een rol spelen: bij het beëindigen van een relatie bijvoorbeeld is het ouderlijk huis niet alleen een veilige maar ook een voordelige plek.

Dit artikel is een bewerking van E.Wobma, en A. de Graaf (2010), Boemerangkinderen: weer terug naar het ouderlijk huis. *Bevolkingstrends* 58(2), pp. 13-18.

LITERATUUR

- Agtmaal-Wobma, E. van (2009), 'Uit en thuis'. In: J. Garssen, A. de Graaf en J. Apperloo (red.). *Relatie en gezin aan het begin van de 21ste eeuw*, Den Haag: CBS, pp. 15-22.
- Bois-Reymond, M. du (1995), *Jeugd en gezin*. In: A.J. Dieleman et al. (red.), *Jeugd in meervoud*. Utrecht: De Tijdstroom, pp. 127-144.
- Beaupré P., P. Turcotte and A. Milan (2006), *Junior comes back home: trends and predictors of returning to the parental home*. Canadian Social Trends, Statistics Canada Catalogue 2006 (82), pp. 28-34.
- Davanzo and Goldscheider (1990), Coming home again: returns to the parental home of young adults. *Population Studies*, 44, pp. 241-255.
- Schapendonk-Maas, H. (2001), Boemerangkinderen. *Maandstatistiek van de Bevolking*, 2001/02, p. 23.

Ir. M.E. Wobma en **drs. A. de Graaf**, CBS.
 E-mail: e.wobma@cbs.nl

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en beoogt de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken te bevorderen. Inlichtingen over toezending van kopij kunnen worden ingewonnen bij de redactie

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan. Toezending van bewijs-exemplaren wordt op prijs gesteld.

Het NIDI is een instituut van de KNAW dat zich bezighoudt met onderzoek naar ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de bevolking

colofon

DEMOS is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).

Redactie Harry Bronsema, eindredacteur
 drs. Joop de Beer
 drs. Gijs Beets
 dr. Luc Bonneux
 drs. Jeannette Schoorl

Adres NIDI/DEMOS
 Postbus 11650
 2502 AR 's-Gravenhage

Telefoon (070) 356 52 00
 E-mail demos@nidi.nl
 Internet demos.nidi.nl
 Abonnementen gratis

Basisontwerp Harmine Louwé
 Druk Nadorp Druk b.v., Poeldijk

ONDERZOEK GEZINSVORMING

De gegevens zijn afkomstig uit het Onderzoek Gezinsvorming 2008 (OG2008) van het CBS. Hierin zijn gegevens verzameld over onder meer de sociaal-demografische kenmerken van mensen die in Nederland wonen. Het Onderzoek Gezinsvorming wordt om de vijf jaar gehouden. Het laatste onderzoek is uitgevoerd in de periode maart-augustus 2008. Hieraan namen 3.800 mannen en 4.000 vrouwen van 18 tot 63 jaar deel. In OG2008 is een aantal vragen toegevoegd over boemerangkinderen. Aan alle respondenten die ooit het ouderlijk huis hebben verlaten is gevraagd of ze ooit een boemerangkind zijn geweest, wanneer ze teruggingen naar de ouders en waarom.